

Похильченко Є.П.,
здобувачка 4 курсу, групи МВ-1
Державного університету «Житомирська політехніка»
Науковий керівник: Рафальський І.О.,
д.політ.н., професор кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту
Державного університету «Житомирська політехніка»

НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ COVID-19 ДЛЯ СВІТОВОЇ ГЕОПОЛІТИКИ, ДИПЛОМАТІЇ ТА ЕКОНОМІКИ

Спалах і поширення COVID-19 змінили процеси та розвиток міжнародних відносин. Міжнародне співтовариство опинилося в нових умовах і зіткнулося з глобальними викликами, такими як самоізоляція, підвищення рівня невизначеності та погіршення довіри між країнами. Уряди по всьому світу обговорювали вплив пандемії на світовий порядок, економіку та суспільство. Наслідки боротьби з пандемією COVID-19 стали відправною точкою нової геополітичної реальності.

У період боротьби з пандемією відбулося переосмислення ролі дипломатії в міжнародних відносинах та у взаємодії між державами. Хоча коронавірус не припинив діяльність дипломатії, він значно змінив її підходи. Дипломатія в цей час повинна була зберегти свою особливу роль і продовжувати виконувати свої функції. Міжнародні організації, такі як ООН, Рада Європи, ОБСЄ та інші, перейшли до нового формату роботи — дистанційного. Вони не припинили діяльність, але адаптували свої інструменти. Дипломатія швидко адаптувалася до цифрових технологій, де онлайн-платформи стали основними засобами комунікації та вирішення важливих питань, а також інструментом міжнародної співпраці і реагування на зміни в соціумі.

Під час пандемії онлайн-дипломатії було приділено значну увагу збереженню довіри між країнами та їх лідерами. В умовах обмеженого часу та недостатності інформації рішення необхідно було приймати швидко, тому основна відповідальність лягала на організацію ефективної онлайн-комунікації на міжнародному рівні. Однак, традиційна дипломатія не зникне, але дипломатам, які можуть приймати рішення в період діджиталізації, буде легше працювати [1].

На міжнародній арені відбулося проникнення та закріплення Китаю, зокрема в Європі. До пандемії Китай сприймався західними союзниками як виклик і загроза, але COVID-19 змусив поглянути на КНР з іншого боку. Світ відчув свою залежність від виробництв, розміщених у Китаї, що надало Пекіну тактичну перевагу в переговорах. Наслідки пандемії Китай намагався використати для зміцнення своїх позицій у світі. Після зниження загрози поширення коронавірусу на власній території КНР значно збільшила активність на міжнародній арені. Пекін успішно скористався затуханням пандемії в Китаї на тлі її стрімкого поширення в європейських країнах і США, розпочавши активно надавати медичну допомогу іншим державам, насамперед Європейському Союзу. Китайська допомога виконувала як політичні функції — поліпшення іміджу Китаю та поширення його впливу, так і економічні.

Геополітичний ефект теж присутній — Італія першою з країн G7 формалізувала у березні 2020 р. приєднання до ініціативи «Один пояс — один шлях»[2]. Це наслідки глибоко структурованої політики Китаю внаслідок боротьби з пандемією. Пандемія COVID-19 поставила під питання базові принципи функціонування ЄС, зокрема свободу пересування у рамках Шенгенської зони та солідарність у відповідь на спільні загрози. Неготовність органів ЄС представити дієвий план протидії пандемії серйозно вплинула на авторитет Євросоюзу. Це проявилось, зокрема, у ситуації з Італією під час масштабного спалаху епідемії на її території, коли країна не отримала необхідної допомоги з боку ЄС. Пандемія коронавірусу оголила проблеми та недоліки у функціонуванні цієї системи. Критичним питанням для ЄС тоді залишався пошук механізму подолання кризи у світі, що переживав наслідки COVID-19.

Економічні наслідки пандемії проявляються в скороченні рівня споживання та виробництва, закритті компаній, офісів і фабрик або зменшенні обсягів виробництва, а також у зниженні діяльності світової транспортної системи. Пандемія COVID-19 спричинила скорочення торговельних операцій між країнами, зниження рівня зайнятості та падіння обсягів виробництва в окремих секторах економіки, таких як туризм, продовольча сфера, ресторанний бізнес і торгівля. Це, у свою чергу, призвело до зниження доходів, обсягів торговельних операцій та послуг. Люди стали більш

обережними, надаючи перевагу заощадженням замість інвестицій, що продовжуватиме зменшувати попит і гальмувати інновації.

Під час пандемії на економіку найбільш суттєво вплинули масові звільнення – 470 мільйонів людей залишилися без роботи по всьому світу [3]. Звільнення відбувалися в секторі послуг, особливо в тих сферах, що передбачають особисті взаємодії, такі як туризм, роздрібна торгівля, готельний бізнес та транспортні послуги. У зв'язку з цим, рівень безробіття зріс: якщо наприкінці 2019 р. рівень безробіття становив 8,7 % у світі, то на кінець 2020 р. цей показник зріс до 9,9 % [4].

Отже, пандемія COVID-19 стала провідним каталізатором до суспільних змін та глобальним викликом, що постав перед світом у результаті розповсюдження нового вірусу. Пандемія наочно продемонструвала неготовність та вразливість системи міжнародних відносин і непристосованість людства до нових викликів і загроз. І тому у світі створюється тренд на об'єднання зусиль в міжнародних відносинах на створення нової системи взаємодії відповідно до нових реалій, використовуючи м'яку силу у вирішенні спільних загроз.

Список використаних джерел:

1. Шевель І. Дипломатія під час пандемії Covid-19: її роль та наслідки у сфері дипломатії та міжнародних відносин. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2020. С. 84-88. URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/article/view/218775/218426>

2. Кравченко В. Вплив пандемії COVID-19 на міжнародні відносини: ключові тенденції. Польсько-український портал. 2020. URL: <http://www.polukr.net/uk/blog/2020/04/vpliv-pandemii-covid-19-namiznarodni-vidnosini/>

3. Міжнародний валютний фонд. 2020. URL: <https://www.imf.org/en/Home>

4. Міжнародна організація праці. 2020. URL: <https://www.ilo.org/>